

Bautasten - Dyvelåsen

Rytterkær - en vikingegravplads

125 grave fra yngre germansk jernalder og vikingetid (550 - 1.050. e.Kr.) blev i 1989-91 udgravet. Der var tale om både kistebegravelser og brandgrave. Gravene var placeret på den bakketop, hvor Råbroparken og Søagerbakken i dag ligger, med et vidt udsyn over det nærliggende landskab og Værebros Ådal.

Det er dermed Sjællands største gravplads fra vikingetiden med civile begravelser. De største grave var en mandsgrav og en kvindegrav, der formentlig har været med fuldt våbenudstyr og smykkeudstyr, men senere er blevet plyndret. Manden var begravet med sin hest og hund, mens kvinden var begravet i en vognfading – vognkassen fra en hestevogn. Ved gravene var der mange ofre af dyr til proviant: I form af stege af kvæg, får, høns og gæs.

Begravelsen afspejler skikken for velstående familier i vikingetiden: Hvor mændene i døden synes at have redet til Valhalla på deres egen hest, er kvinderne kørt i vogn.

Vognfading-grav fra vikingetiden - rekonstruktion

“Efter dem, der var det værd,
skal man rejse Bautastene” *Ynglinge Saga, 1230*

Bautasten kendes især fra Nordjylland, Vestsjælland og Bornholm. De er oprejste sten, der har fungeret som gravmarkering og mindesten og er dermed en slags forløber for runesten, men uden indskrift. I de nordiske sagaer giver Odin anvisning på, at der kan sættes bautasten over betydningfulde personer. Ved udgravning blev der fundet 4 bautastene og spor efter yderligere 5. Man må forestille sig, at stenene har stået langs adgangsvejen og markeret den vestlige afgrænsning af den store vikingegravplads. Det er uhyre sjældent, at man finder bautastenen på deres oprindelige placering. De bevarede bautastene står på deres oprindelige plads og er omfattet af fredning.

Smørum smykket, Dragtspænde fra vikingetiden, 900 e.Kr. Rytterkær, smykket er dekoreret i Borrestil med to masker. Størrelse: 5,5 cm

Oversigtsfoto: De 4 bevarede bautastene på deres oprindelige plads. 5 manglende sten er markeret med hvid signatur. De nu manglende sten er markeret med runde stenplader i græsset og stien

Foto: Jens Henrik Jønsson

Gryderne og Gryti

På gamle kort finder man marknavnene: Gryde Ås, Store og Små Gryde for dette område. Det gammeldanske ord Gryti betyder en samling af sten. Dette kan afspejle, at man altid har været opmærksom på stenene, der var sat som en markering på denne bakke.

For at kunne dyrke området har man senere enten kløvet bautastenen til byggematerialer eller gravet dem ned, så det ikke forstyrrede pløjningen. I dag er dette område genskabt med bautastenerne på deres oprindelige placering for 1.000 år siden og synliggør det historiske område.

FÅ MERE VIDEN

i Egedal leksikon på
kommunens hjemmeside

